

מתייקנות התורה

זמני השבת

הדלקת נרות:

16:21 לונהגים 40 דק' 16:01

יציאת השבת:

17:12 רבינו תם 17:45

ר' ניסים עטיה שליט"א

פרשת

תולדות

פניני כהן לרבי רועי הכהן שליט"א

"ויקרא שם הברך עשק כי התעשקו עמו" אחר כך "ויריבו גם עליה ויקרא שמה שטנה וגו'" ולכאורה צריך להבין מה הטעם שהשמיעה לנו התורה הקדושה את שמות הברורות? וראיתי בספר מעם לועז שכתב, שהברורות הם רמז לשתי בתי מקדשות שהיו ובעונות נחרבו, וכן כנגד השלישי שיבנה במהרה בימינו, וזה נרמז בשמותם, בית ראשון רמז במילה "עש"ר ראשי תיבות עבודה זרה, שפיכות דמים, קדשה רמז לעריות. בית שני רמז במילה "שטנה" רמז שנחרב בגלל שנאת חנם, ובית שלישי נרמז בבאר רחובות שלא היה בה שום מחלוקת כך לעתיד לבוא וגר זאב עם כבש. שאלה: האם מותר לקפל הטלית בשבת? תשובה: מן השלחן ערוך פוסק בסימן שב' סעיף ג' שמותר לקפל בגדים בשבת ובלבד שזה לצורך השבת וכו' ומסיים שאם מקפלו שלא כסדר קיפולו הראשון אז מותר בכל עניין לקפל את הבגד ע"ש וכן המנהג לקפל את הטלית שלא כסדר הראשון כלומר שלא יקפיד לקפל בדיוק בסימונים, וכמו שהביא בספר ארץ החיים ע"ש, אולם אכן יש מדקדקים שנוהגים להשאיר את הטלית לא מקופלת עד למוצאי שבת ואז מקפלים אותה כדרכם, וכמו שהביא הרב קצות השלחן ע"ש. וראה באור לציון חלק ב' פרק כ"ד שכתב שהמנהג להקל ולקפל את הטלית אף כסדר קיפולה הראשון ומוסיף שטוב להחמיר ולקפל שלא כסדר הראשון ע"ש וכן כתב בחזון עובדיה חלק ה' שהנוהגים כן יש להם על מה לסמוך.

בפרשתנו "ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק" והנה הקשו המפרשים ראשונים גם אחרונים על הכפל בפסוק, שלאחר שאמר יצחק בן אברהם חזר הכתוב ואמר אברהם הוליד את יצחק, והמון תירוצים נאמרו בזה, **ובס"ד ראיתי לגאון ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב זיע"א** בספרו אגרא דכלה שכתב לבאר, בהקדים מה שנחלקו הפוסקים האם אדם שקיים פריה ורביה על ידי נס נחשב שקיים מצוה זו? ורבינו בספרו דרך פיקודין הוא חיבור נפלא ביאור רבינו על תרי"ג מצוות בתוספת נוסף בפרד"ס ושם במצוה א' אות ח' שאדם שקיים מצות פריה ורביה בדרך נס לא יצא ידי חובה, כיון שאין המצוה רק לישא אישה אלא פריה ורביה בדרך שקבע הקב"ה ולכן לא יצא ידי חובה, ומעתה אברהם לא יכול היה להוליד ושרה לא היתה יכולה להתעבר כמבואר בגמרא יבמות {טז} ולכאורה לפי זה אין יצחק מתייחס אחרי אברהם ושרה כי לא נחשב שקיימו פריה ורביה לפי שהיה בדרך נס שהרי שרה איילונית היתה, **אולם** מבאר רבינו שאצל אברהם ושרה הדבר שונה ונחשב שכן קיימו פריה ורביה מטעם שהקדוש ברוך הוא שינה אותה ונעשית בריה חדשה, ועוד שכל מעשיהם היו על פי ציווי ה' יתברך ולכן נחשב שקיימו פריה ורביה, ומעתה מבאר רבינו שלכן חזרה התורה ואמרה "אברהם הוליד את יצחק, שאכן קיים פרו ורבו ויצחק כן מתייחס אחרי אברהם ושרה ע"ש. ובעניין זה מבאר ביאור נפלא **הגאון מהר"ם טייטלבוים ז"ל בספרו ישמח משה** והוא בספר נחלת שדה, שמטעם זה קבע הקב"ה כך שהאבות יהיו עקרים כדי שילידו בדרך נס, שכן שנולד בדרך נס אינו מתייחס אחרי אביו ואימו מצד גופם אלא רק מצד נשמתם שבכל זאת הורידו לו נשמה קדושה, ואומר רבינו שעשה כך הקב"ה כדי שישמעאל ועשיו לא יתייחסו אחרי אברהם ויצחק ולא תועיל להם זכותם שהרי נולדו בדרך נס והגם שהנשמה מתייחסת אחר האב מכל מקום לעכו"ם אין נשמה ויש להם דין של עכו"ם ולכן אין מועילה להם זכות האבות הקדושים מה שאין כן עם ישראל שיש להם נשמה קדושה ועליונה ומצד נשמתם מתייחסים אחר האבות הקדושים וכן מועילה להם זכותם ע"ש ודפח"ח. והנה חידוש נפלא **מובא בספר אוצר פלאות התורה בשם הגאון לב אריה**, בהקדים דברי תרגום יונתן בן עוזיאל שעשיו נולד עם שיניים, והנה במדרש אבכיר הובא בילקוט שמעוני מבואר שעשיו נולד אדמוני מפני שהיה שותה דם נידה של רבקה, **ומקשה הגאון ר' יצחק מפוזנא** שהרי השיניים נעשות על ידי שיונק חלב אם ואם כן מניין שיניים לעשיו? ואומר שהרי דם נעכר ונעשה חלב ולכן דם האשה הוא שורש החלב ובגלל ששתה דם נידה יצאו לו שיניים {ע"ש כי קצרו}

יהי רצון שהלימוד בעלון יהיה לעילוי נשמת-שמשון בן מרים, אליהו בן טוטי, אבישג בת עינת, ולהבדיל יהי רצון שהלימוד יהיה להצלחת שמחה רבקה בת אסתר וכן להצלחת יוסף בן לאה בית נאמן במהרה יבנה, וכן לרפואת שמעון בן דורית יקום על רגליו במהרה, ולרפואת אייר רחל בת מור, עפרה בת שרה, עזרא בן ג'מילא, מרדכי בן ג'ולייט פרדי בן ג'ולייט סוזן חיה בת מסעודה דגנית בת רחל.

לעילוי נשמת בכור בן שרה, יעקב בן מונה, אמיר בן סוזן, רוח ה' תניחם בגן עדן.

שו"ת עם ר' ניסים עטיה שליט"א

שאלה: מי שבירך על טבילת כלים והתחיל להטביל את הכלים ואז דיבר בין טבילת כלי לחבירו האם צריך לברך שוב?

המצוה אינו חוזר ומברך, ודומה לאחד שבירך על תפוח וטעם ומדבר באמצע שהדבר מותר, לבין שחיטה של כמה בהמות ע"ש בדבריו, **גם בשלחן ערוך** אורח חיים בסימן ח' כתב מרן לגבי אדם שלובש כמה טליתות או טלית קטן וטלית גדול בלי הפסק שצריך לברך ברכה אחת לשתי הטליתות, אולם אם הפסיק בדיבור בין טלית לחברתה צריך לחזור ולברך ע"ש **ולפי זה** גם בשאלה הנ"ל שיש לו עשרה כלים להטביל, והפסיק בדיבור שאינו מצורך המצוה שצריך לכאורה לחזור ולברך, **אולם להלכה** הואיל והדבר לא יצא מידי מחלוקת ראשונים ואחרונים כתבו הפוסקים שספק ברכות להקל ולא יחזור לברך על הטלית השנייה, וכמו שפסקו שם הרב כף החיים (סימן ח' אות מה) והרב משנה ברורה (ס"ק כח) ועוד. **והוא הדין לגבי טבילת כלים שאם דיבר בין כלי לחבירו אינו חוזר ומברך** שכלל גדול בידינו ספק ברכות להקל. **ודע שגם לגבי נרות חנוכה** נחלקו הפוסקים האם כשבירך על הנרות ואחר כך דיבר בין נר לחבירו דיבור שאינו מעניין המצוה האם צריך לחזור ולברך או לא, והרב פרי מגדים בס' תרעו סובר שאף לגבי אמירת "הנרות הללו" לא כל כך נכון הדבר לאמרו עד שיסיים ההדלקה אבל אין הלכה כן, **ומכל מקום** למדנו כאן שלכתחילה וודאי שאין לדבר באמצע טבילת כלים.

מצינו כמה דוגמאות לשאלה זו בהלכה, כגון אדם שבירך על טלית גדול וכיון לפטור גם את הטלית הקטן אולם קודם שלבש את הטלית הקטן דיבר, וכן שוחט שבירך על השחיטה והתחיל לשחוט, ודיבר באמצע האם צריך לברך על מה שישחוט מכאן ולהבא, וכן אדם שבירך "להדליק נר חנוכה" ודיבר בין נר החיוב לנרות ההידור האם חוזר ומברך, ובס"ד נבאר כעת האם הדבר דומה או לא והאם צריך לחזור ולברך על הכלים הבאים, הנה בגמרא (מנחות לו.) "אמר רב חסדא סח בין תפילין של יד לתפילין של ראש חוזר ומברך" וכן נפסק להלכה בסימן כה ס"ט, **והנה התוספות** במסכת חולין^(טז) נסתפקו מה הדין בשוחט שיש לפניו הרבה בהמות לשחוט ובירך, אלא שבין שחיטה לשחיטה דיבר דברים שאינם קשורים למצות השחיטה האם נחשב הפסק וחוזר ומברך או לא, וטעם הספק שיש לומר שאין הדבר דומה לתפילין מכיון שבתפילין דיבר לפני שהניח תפילין של ראש שהיא מצוה בפני עצמה ולכן נחשב כהפסיק בין הברכה למצוה אולם כאן יש לומר שהכל שם של מצוה אחת "שחיטה" ולכן אולי יותר דומה לסעודה שבירך המוציא וטעם מעט ומיד מותר לדבר עיין שם. **ורבינו הרא"ש** הסביר חילוק יסודי וחשוב בין מצוה אחת כגון תקיעת שופר, בדיקת חמץ וכדומה והתחיל בעשיית

הילולא דצדיקא

הרב אור שרגא זכר צדיק לברכה

הרב אור שרגא זצ"ל נולד בעיר יזד שבאירן ונפטר רבינו בכ"ח במר חשון בשנת ה'תקנ"ד ונטמן באירן, רבינו נודע בבקיאותו בנגלה ובנסתר וכן היה מקובל, וזכה לקבל את התואר מל"א ראשי תיבות מ' לה' אלי. רבינו היה משמש בקדוש באירן כמוהל, וכן שוחט, וכן בודק, וכמובן דיין, ושמו הלך לפניו והתפרסם בקרב הקהילות היהודיות אשר בעיר יזד וכן בכל אירן, רבים פנו אל רבינו ובס"ד נושעו, ולכן התפרסם גם כצדיק וקדוש אשר זכה שנעשו על ידו ניסים ונפלאות, רבינו גם נודע כעניו מופלא ומסופר שהיה מנדד שינה מעיניו והוגה בתורה הקדושה, ולא בחינם זכה רבינו שנפקדו עקרות מברכתו ותפילתו שבס"ד עשתה פירות, היה רבינו נוהג ללמוד עם שתי חברותו, האחד רבי דרויש ז"ל מהעיר שירז שבאירן, והשני רבינו משה ז"ל מהעיר קשאן שבאירן, ודבר נפלא מסופר על רבינו שהיה לומד עמהם כל פעם במקום אחר והיה מגיע בקפיצת הדרך, זיע"א.

סיפור לשלחן השבת

רבינו "האור שרגא" נודע כמתמיד גדול ושקדן עצום, ודבר מעניין וכן מפליא מסופר על רבינו, כאשר היה מתעייף היה מנמנם מעט וממשיך ללמוד, כדי לא להרדם זמן ממושך אולם כשהיתה עייפות גוברת וחשש להרדם ולהפסיד רגע אחד מהתורה הקדושה היה מניח רבינו סיר נחושת על שולחן הלימוד, ותחתיו היה מניח נר דולק, ועל הסיר היה מניח ראשו ומנמנם מעט וכאשר היה הסיר מתחמם בעל כרחו נאלץ רבינו לקום מחום הנחושת, זו היתה התמדתו של רבינו ולא לחינם מספרים שכשהיה לומד בלילה לא היה מורשה אף אדם ולא אחד, להכנס לחדרו של רבינו וזה מטעם שהיה זוכה לגילוי אליהו הנביא זכור לטוב וללמוד ממנו תורה כך מסופר, וזאת השיג רבינו על ידי התמדה בתורה, ענוה עצומה שהיתה לו וכן מסירות נפש לעזור לעם ישראל כמוהל שוחט דיין ועוד. ולכך זכה רבינו למה שזכה יהי רצון שזכותו תגן עלינו ועל כל עמ".